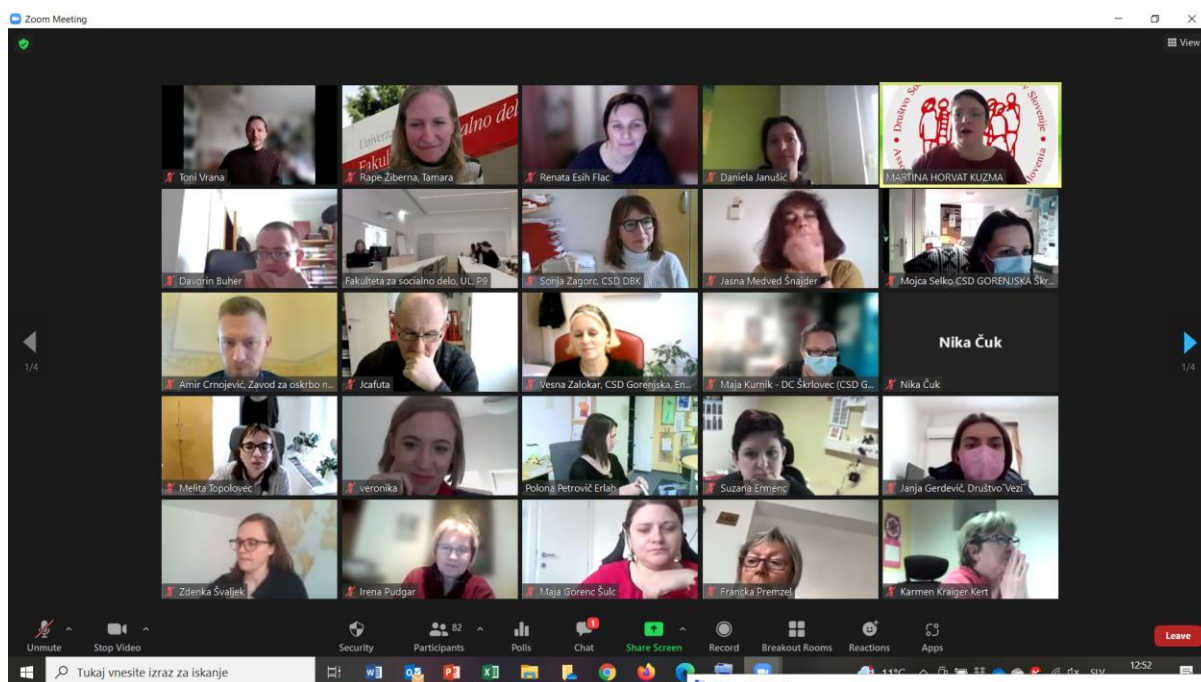
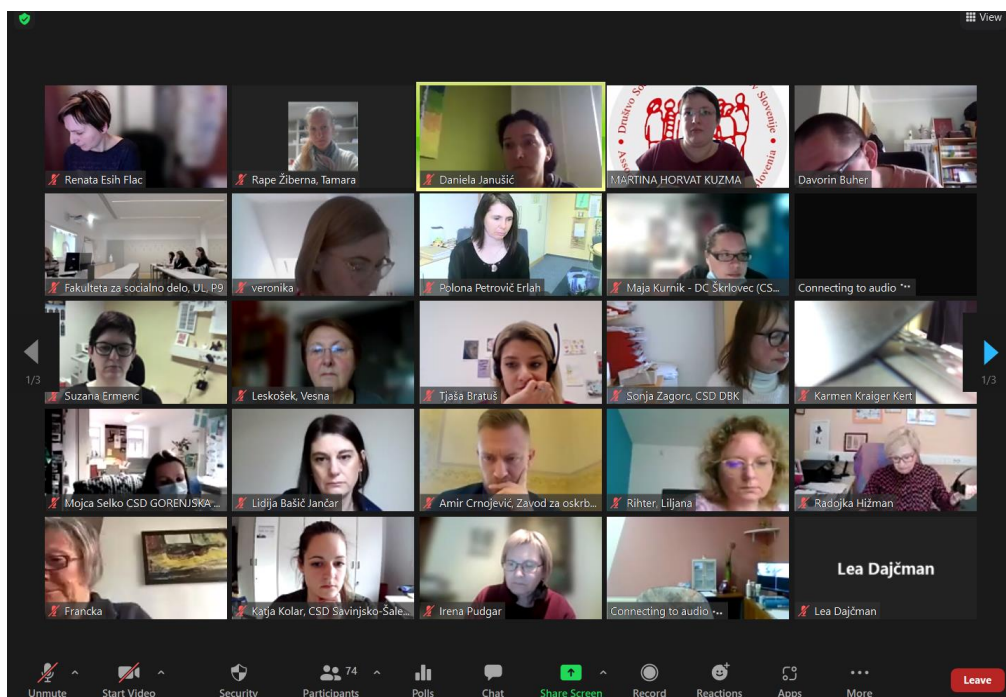

Soustvarimo nov eko-socialni svet: Nikogar ne pustimo za seboj (DSDDS)

Srečanje, ki se ga je udeležilo več kot 90 udeleženk in udeležencev je potekalo na daljavo (preko aplikacije Zoom) ob mednarodnem dnevu socialnega dela (v nadaljevanju tudi SD), 15. marca 2022 med 9. do 12:45. uro, po programu, ki je na voljo na [tej povezavi](#).

Na začetku je povezovalka dogodka, Martina Horvat Kuzma iz izvršnega odbora DSDDS, nagovorila vse udeležence in jim čestitala ob svetovnem dnevu socialnega dela. Nato je k uvodnima nagovoroma povabila prof. dr. Vesno Leskošek, predsednico častnega razsodišča DSDDS in dekanjo FSD, doc. dr. Liljani Rihter. V pozdravnih nagovorih sta izpostavili, da nas čas opominja, da moramo biti v socialnem delu zelo aktivni saj nas danes situacije iz njih zahtevnih razmer potisnejo v druge, brez časa za refleksijo. Tako komaj uspemo odgovarjat na trenutne situacije in vso energijo vlagamo v gašenje požarov. Za ustrezno odgovarjanje na razvojne izzive je zelo pomembno tudi povezovanje strok, pri čemer ima lahko socialno delo zelo pomembno vlogo, ker imamo v SD znanja in občutljivost za to. Omenili sta tudi, da lahko vzroke za današnje izzive iščemo v posameznikih, ki si želijo čim več bogastva in moči in so torej povsem v nasprotju z vrednotami socialnega dela. Vzpodbudili sta prevpraševanje kaj lahko v socialnem delu prispevamo k izboljšanju sveta in predstavili pomen širšega konteksta za SD ter kongres socialnega dela, ki bo jeseni 2022 in ponuja možnost za nadaljnje skupno razmišljanje in povezovanje.

Prof. Dr. Darja Zaviršek (FSD) - Socialno delo v izrednih razmerah: Triaža in transdisciplinarnost

IZREDNE RAZMERE NAS SPOMNIJO

- Da je socialno delo ne samo administrativna stroka in družboslovna disciplina, temveč tudi politična dejavnost, saj se ukvarja s spreminjanjem sveta.
- Ne pozabimo na njegove korenine, sedanjo definicijo in mednarodne etične standarde, ki dopolnjujejo nacionalne.
- Krizne situacije, ki se **kulminirajo**, povzročajo negotovost, strah, tesnobo, občutek izgube orientacije.
- Korone še ni konec, pa je prišlo do vojne v Evropi. Vojne, ki se nikoli ne bi smela zgoditi.
- Nekatere krizne situacije, odzivi ljudi, in tudi oblike podpore so enake, pa naj gre za zdravstveno krizo ali za vojaško agresijo.

Socialno delo se ukvarja s spreminjanjem sveta in je družboslovna disciplina, pa tudi politična dejavnost in ne zgolj administrativna stroka. Krizne situacije, ki se kopičijo, povzročajo negotovost, strah, tesnobo, občutek izgube orientacije. Nekatere krizne situacije, odzivi ljudi, in tudi oblike podpore so enake, pa naj gre za zdravstveno krizo ali za vojaško agresijo.

Predavateljica je najprej predstavila socialno delo v času vojne (z osredotočanjem na trenutne razmere povezane z Ukrajino), nato pa še v času epidemije Covid-19. Če iz socialnodelovne perspektive pogledamo posledice vojne, lahko naštejemo ekonomsko opustošenje, ekološko katastrofo, humanitarno krizo, negotovost, strah, posttravmatski stresni sindrom (tistim ki so že doživeli vojno), prevpraševanje samoumevne stabilnosti, povečanje neenakosti, etničnih in nacionalnih sovraštev znotraj držav, skupnosti, družin.

Predavateljica je našela tudi pionirke socialnega dela – npr. Jane Adams, ki je edina socialna delavka, ki je prejela Nobelovo nagrado. Spodbujala je javno izobraževanje, jezik, umetniško izražanje. Ustanovila je Hull House.

V socialnem delu lahko v obdobjih vojne povezujemo, informiramo o dogajanju (brez lažnih novic), smo solidarni, sočutni, skušamo razumeti dogajanje s strani ljudi v državi, vprašati ljudi, kaj oni potrebujejo, kako jih lahko podpremo, ponudimo informacije, kako naj pride posameznik v določeno državo, spremljamo begunce. Zavedati se je treba, da so socialne delavke enako travmatizirane kot ostali ljudje, zato se je zgodilo, da »so izginile«, saj so se ukvarjale s svojo družino. Predstavljati si moramo tudi, da so ljudje ki danes bežijo pred tremi tedni imeli običajno življenje. Potrebno jim je dajati praktične nasvete in informacije, da bi čim bolj zmanjšali njihovo stisko.

Potrebna je tudi uporaba znanstvenih spoznanj iz socialnega dela, kot so: antirasistično socialno delo, SD skozi perspektivo spola (vojne so za ženske nevarnejše, ker so ekonomsko na slabšem položaju, skrbijo za otroke, so med vojno žrtve spolnega nasilja, itd.), socialno delo na področju hendikepa (so manj mobilni, revnejši, težje se evakuirajo v zaklonišča, lahko jih pozabijo v raznih prostorih zavodov- ponekod jih tam pustijo nalašč ker ni časa in se evakuira zgolj zdravstveno osebje), SD na področju starizma (upoštevanje želja starega človeka), na področju otrok (prepoznavanje travmatiziranosti, duševnih stisk, posvojitve se ne smejo izvajati v kriznih razmerah zaradi razširjenosti trgovine z belim blagom, veliko otrok tako lahko izgine), na področju begunk in beguncev (v Sloveniji je trenutno uradno 2300 beguncev iz Ukrajine, večina jih je nastanjenih pri ljudeh, ki so se javili, ostali pa v azilnih domovih, ki po mnenju predavateljice niso dobri prostori, zato je potrebno čim prej najti ustreznejše rešitve), potrebno je aktivirati SD v skupnosti.

Zgodba druge pionirke SD v Evropi - Alice Salomon (prihaja iz Nemčije in je imela pomembno vlogo v času druge svetovne vojne), nas opominja, da je pomembno podpreti tudi socialne delavke v državah agresorja.

V času Covida-19 se je manj govorilo o ljudeh z ovirami in več o starih ljudeh in njihovih pravicah. Najbolj so bili diskriminirani ljudje, ki sodijo v ranljive družbene skupine. Triaža pomeni, da se na intenzivnih oddelkih sprašujejo, koga oskrbovati prednostno (če primanjkuje sredstev, zaposlenih, pripomočkov). Naredili so seznam, katerih oseb ni potrebno oskrbovati, med katerimi so bile predvsem osebe s hendikepom. Avtorica opozori, da morajo biti take odločitve individualizirane in ne predsodkovne.

Socialne delavke v Sloveniji niso bile vključene v nobene bioetične razprave, čeprav bi morale biti. Ko so v tujini videli, da so triažni postopki predsodkovni do starih ljudi in oseb s hendikepom so jih spremenili. Prav tako so tam socialne delavke spoznale pomen bližnjih oseb, ki so pred korono obiskovali svojce v domovih za stare ljudi (so jih preoblačili, hranili in skrbeli zanje). Tako so svojci (tudi v času Covida-19) (p)ostali t. i. nepogrešljivo osebje.

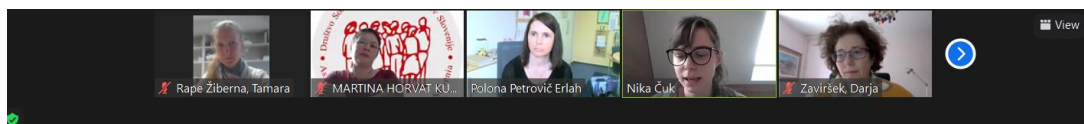
Tega bi se bilo potrebno zavedati tudi v Sloveniji.

Triaža se izvaja tudi v času vojne, transdisciplinarnost pa je pomembna tudi v kriznih razmerah.

Sledila je diskusija o konkretnih ukrepih, ki jih lahko vsak od nas naredi zdaj, danes za pomoč beguncem iz Ukrajine.

Na voljo je tudi [posnetek predavanja](#).

Nika Čuk in mag. Polona Petrović Erlah - Socialne delavke in delavci v skrbi za ljudi in naravo: Zeleno socialno delo

SOCIALNE DELAVKE IN DELAVCI V SKRBI ZA LJUDI IN NARAVO:

ZELENO SOCIALNO DELO

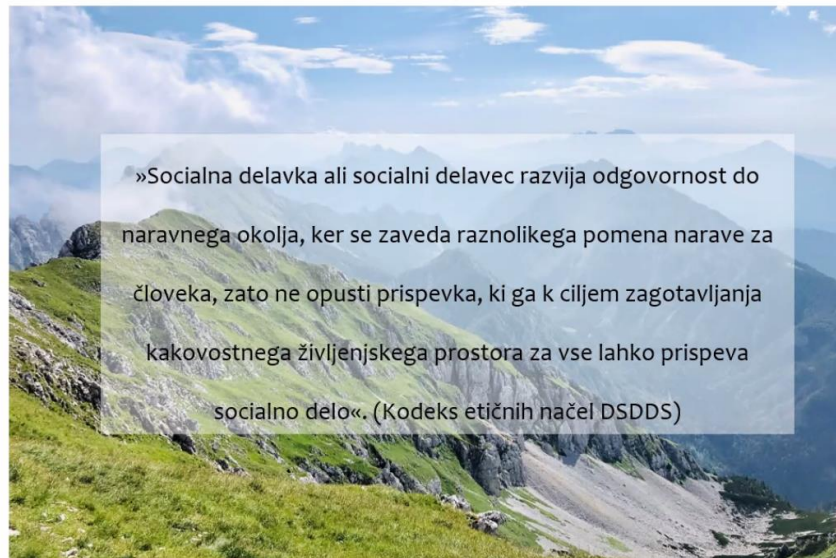

Okoljska kriza je eden najkompleksnejših izzivov danes saj povzroča vrsto drugih izzivov. Naravni ekosistemi nam omogočajo zadovoljevanje osnovnih potreb, hkrati pa jih človek sam ruši s svojimi dejavnostmi.

Ena izmed posledic okoljske krize bodo tudi vojne zaradi dostopa do naravnih virov. Posledica so tudi razne bolezni. Socialno delo mora razumeti, da neomejeno izkoriščanje naravnih virov pomeni ogrožitev obstoja človeštva. Čeprav se socialno delo že odziva na različne probleme na tem področju, je potrebno še veliko več aktivnega poseganja in uporaba znanj socialnega dela za skupno ustvarjanje ustrežnejše politike. Nujna je prisotnost socialnih delavk na različnih nivojih saj lahko socialno delo tolmači, prevaja med drugimi strokami in

prebivalstvom in ozavešča javnost. Potrebni so ukrepi na lokalni in državni ravni za varovanje okolja saj zagotavlja prostor in možnosti za bivanje človeku. Socialne delavke moramo razvijati odgovornost do naravnega okolja, k etični odgovornost do ljudi in okolja nas zavezuje tudi Kodeks etike, poleg tega pa imamo v socialnem delu veliko izkušenj s soustvarjanjem rešitev. V SD smo lahko glas ljudi, ki jih je strah in ki se jim godijo krivice.

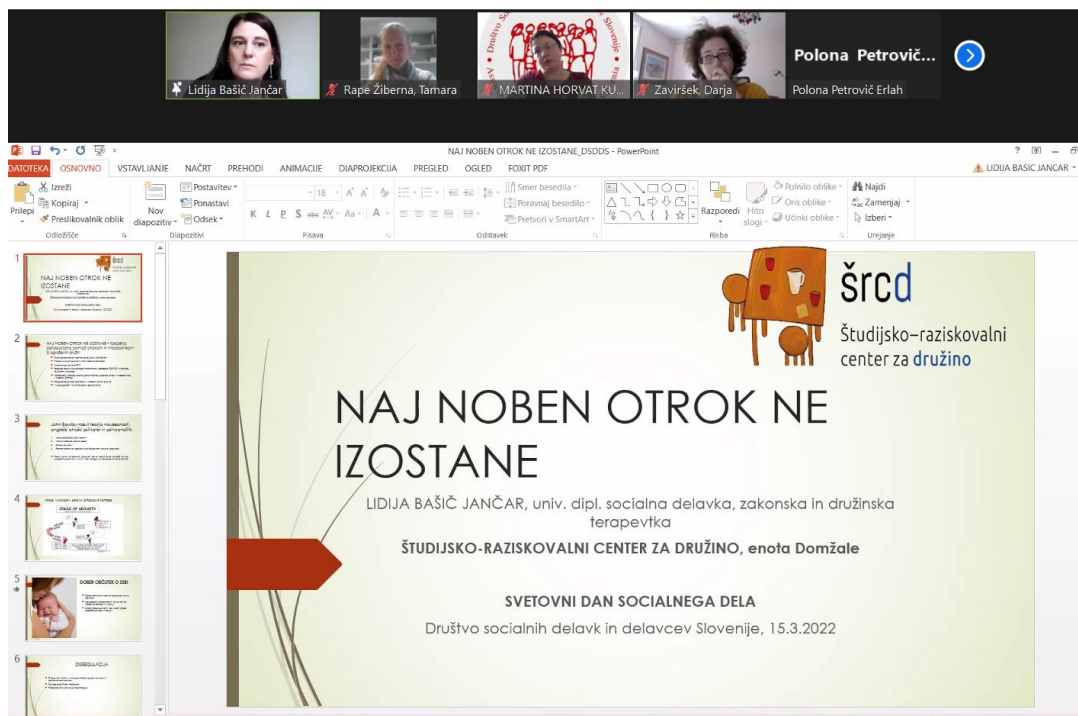

Čistoča zraka, vode in hrana ki jo uživamo vpliva na vse nas, s tem tudi na naše uporabnike. Oblikovale so se različne ideje za poimenovanje socialnega dela, ki se ukvarja z okoljsko krizo: okoljsko socialno delo, ekosocialno delo, ekološko socialno delo, globoka ekologija, socialno ekološko socialno delo in zeleno socialno delo. Slednje, ki je avtoricama prispevka najbližje, se zavzema za zaščito naravnega okolja in izboljšanje blaginje ljudi, osredotoča se na soodvisnost med ljudmi, odnos ljudi do življenjskega prostora ter flore in faune ter poudarja vzajemno delovanje med socialno-ekonomsko in okoljsko krizo. Ker gre za kompleksen problem je potrebna interdisciplinarnost.

Mag. Polona Petrovič Erlah je nato predstavila nekaj praktičnih posledic ter preteklih akcij in povedala, da posledice okoljske krize najbolj prizadenejo tiste, s katerimi so socialne delavke najbolj v stiku, kljub temu pa vodilno vlogo prevzamejo drugi poklici.

Predlogi predavateljic, povezanih z zelenim socialnim delom so izobraževanje študentov na FSD-ju, sekcija DSDDS Zeleno SD, praksa študentk FSD, ki izhaja iz zelenega socialnega dela, možnost opravljanja prakse in pripravništva v določenih okoljevarstvenih in naravovarstvenih organizacijah, raziskovati je potrebno tudi ali socialne delavke pri svojem delu opažajo probleme, ki so posledica okoljske krize, kako jih rešujejo in kakšna dodatna znanja morda še potrebujejo. Dobro je, da se socialne delavke pridružijo iniciativam, ki se zavzemajo za socialno in okoljsko pravičnost. Vsak je lahko na lokalni ravni aktiven na področju okoljske krize, vsak lahko prinese svoje znanje in pripomore k okoljski pravičnosti.

Lidia Bašič Jančar (ŠRCD) - Naj noben otrok ne izostane

Predavateljica je predstavila pomen ugotavljanja, kateri otroci imajo težave in potrebujejo pomoč ter zagotavljanja dostopne (brezplačne) ustrezne pomoči vsem otrokom, ki jo potrebujejo. Predstavljeni projekt nudi takojšnjo psihosocialno pomoč otrokom in mladostnikom iz ogroženih družin v Domžalah, v pomoč pa se vključi celotno družino. John Bowlby (angleški otroški psihiater in psihoanalitik) je razvil teorijo navezanosti, ki vključuje varno zatočišče (odnos med mamo in očetom oz. skrbniki), varno izhodišče (varna podlaga), protest ob ločitvi (z različnim vedenjem pokaže stisko) in pomen ponovne vzpostavitve stika po tem, ko je bil prekinjen. Pojem varne navezanosti predstavlja gotovost, da se vedno lahko navežeš na vsaj enega človeka in ko si v stiski, imaš nekoga, na katerega se lahko obrneš. Dober občutek o sebi prihaja iz varnih odnosov (če ima otrok slab občutek o sebi pomeni da varnega okolja ni). Stres povzroča izgubo nevronov, zavira plastičnost možganov in podpira ranljivost. Zloraba in zanemarjanje otrok vplivata tudi na možgane otrok in njihov razvoj (črne luknje, kjer se nevroni ne povezujejo med sabo, tudi velikost možganov je manjša). Kot socialni delavci skušamo vzpostaviti varen odnos, zmanjšati razlike med različnimi skupinami, omogočiti dostop do socialnega delavca. Pravica vsakega otroka je da je zaščiten. Pomembna je tudi pomoč staršem, ki se ne zmorejo soočiti z različnimi situacijami (npr. smrt v družini).

Temeljni cilj projekta je nudenje pomoči otrokom z izkušnjami čustvenega, fizičnega in/ali spolnega zanemarjanja in/ali zlorab ter nudenje strokovne pomoči in podpore staršem, z namenom izboljšanja odnosov v družini. Včasih so stiske otrok drobne, če pa je teh več je potrebna pomoč (npr. hči pove očetu, naj se ločita starša, ker jo konflikti spravljajo v stisko, on odgovori naj ne misli le nase in da mora družina ostati skupaj).

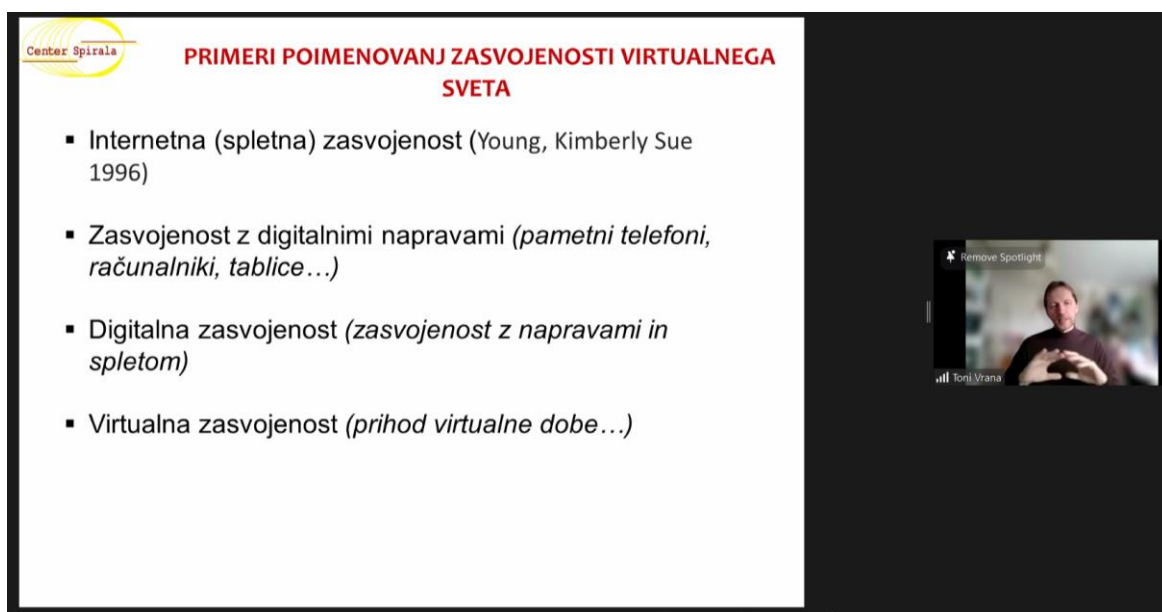
Predavateljica je nato predstavila najpogostejše znake otrok v stiski, pri predšolskih, in osnovnošolskih otrocih ter mladostnikih.

Predstavila pa je tudi primer deklice, ki je imela diagnozo motnje hranjenja in se ni želela zdraviti s terapijami, zato so najprej vključili družino, ugotovili vzroke in spremenili družinske vzorce. Nato je pomoč prišla tudi deklici. Pomembno je torej, iz kakšnega

socialnega konteksta izvira otrok in njegova družina. Bistvo projekta je tudi spoznanje staršev, da so oni odgovorni za odnose z otroki, spodbujanje otroka, da poišče pomoč odrasle osebe, ko je v stiski, učenje staršev, da poskrbijo zase, zavedanje, da mladostniki tudi potrebujejo starše.

Drsnice prispevka, ki je avtorsko zaščiteno, so vam na voljo.

Toni Vrana (Center Spirala) - Paradigme socialnega dela pri virtualni zasvojenosti

The screenshot shows a presentation slide from 'Center Spirala'. The title is 'PRIMERI POIMENOVANJ ZASVOJENOSTI VIRTUALNEGA SVETA'. Below the title is a bulleted list of four examples of virtualization. To the right of the list is a small video inset showing a man, Toni Vrana, speaking.

Center Spirala

PRIMERI POIMENOVANJ ZASVOJENOSTI VIRTUALNEGA SVETA

- Internetna (spletna) zasvojenost (Young, Kimberly Sue 1996)
- Zasvojenost z digitalnimi napravami (*pametni telefoni, računalniki, tablice...*)
- Digitalna zasvojenost (*zasvojenost z napravami in spletom*)
- Virtualna zasvojenost (*prihod virtualne dobe...*)

Remove Spotlight

Toni Vrana

Mladi se vedno bolj zatekajo v virtualni svet. Tu je prisotna umetna inteligenca, ki stroje skuša narediti čim bolj podobne človeku (šah), dogaja se robotizacija (avtomatizacija delovnih procesov, robotizacija na področju rehabilitacije (v smeri androidnosti), internet stvari, virtualna realnost in razširjena realnost (npr. pokemon). Imamo različna poimenovanja zasvojenosti virtualnega sveta. Virtualno smo lahko zasvojeni od digitalnih naprav ali od vsebin, do katerih dostopamo preko teh. Za SD je lahko pomembno tudi vprašanje kaj se bo dogajalo na področju zasvojenosti v prihodnosti (z robotizacijo itd.). Na svetu imamo več pametnih telefonov kot ljudi, kar predavatelj poimenuje kot pandemijo pametnih telefonov.

Center Spirala

STALIŠČA DO RABE PAMETNIH TELEFONOV

- Prepoved**
 - Brez uporabe mobilnikov čim dlje do 18 let
 - Sklicevanje na digitalno demenco (Manfred Spitzer)
- Uravnotežena raba**
 - Premišljena raba
 - Uporaba na logiki 'orodja'
- Prosta raba**
 - Promocija vsesplošne rabe
 - Logika 'sledenju razvoja'

Imamo pa tudi različna stališča do uporabe pametnih telefonov: prepovedi, uravnotežena raba in prosta raba. Če imamo nek raziskan pojav je možno ravnati kurativno in preventivno na področju socialnega dela. Pretirana raba telefona povzroča druge probleme (osebni, odnosni, učni, zdravstveni). Kurativno se tako socialno delo že ukvarja z mladimi, preventivno pa se poskuša delovati s starši, šolami. Pomembno pa je iskanje in odpravljanje vzrokov za (kakršnekoli) zasvojenosti.

Center Spirala

ŠIRŠE NASLAVLJANJE PRETIRANE RABE PAMETNEGA TELEFONA

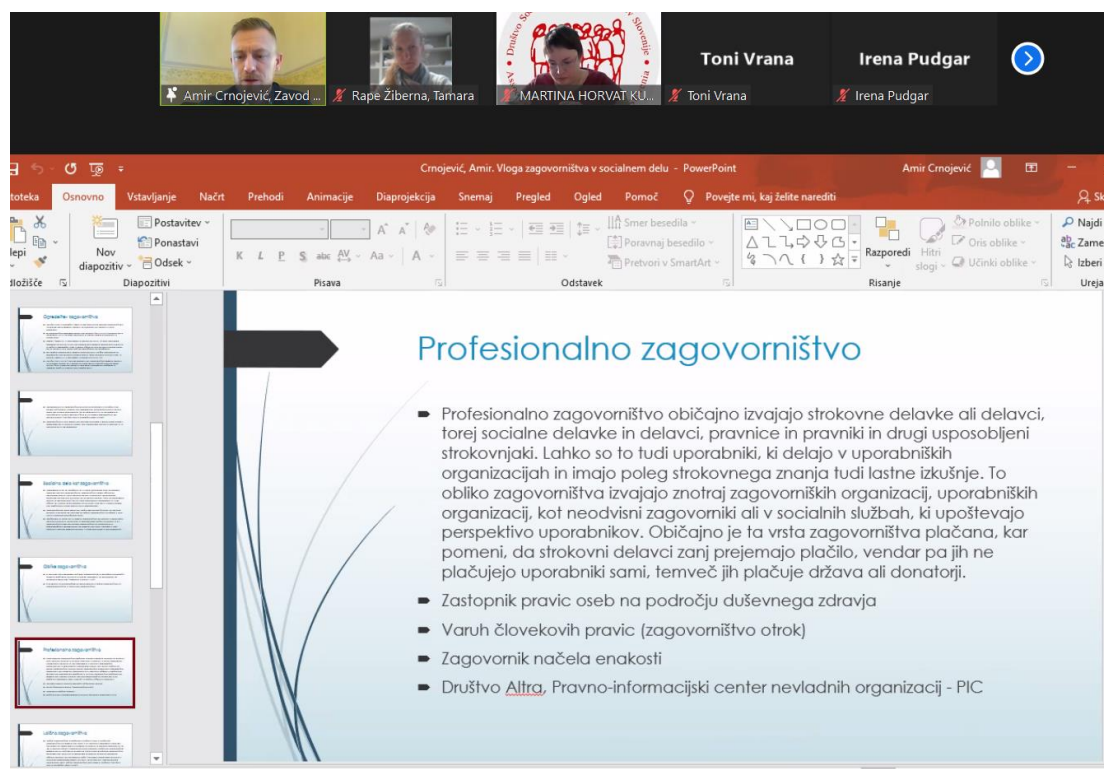
- Kurativna paradigma**
 - ukvarjanje s (potencialno) zasvojenimi osebami
- Preventivna paradigma**
 - uporaba nadzornih prijemov (prepovedi in aplikacija za nadzor)
 - promocija zdravega načina življenja
- Refleksivna in razvojna paradigma**
 - refleksija širših pojavov družbe: etika, razvoj, identiteta
 - spodbujanje razvojnega mišljenja pri posamezniku (osebna rast, karierni razvoj..)

Pristopi, ki temeljijo na reaktivni strokovni naravnosti
"Boj proti zasvojenosti(m)"
 Osnovna pozornost je na problemskem vidiku

Pristop, ki temelji na proaktivni strokovni naravnosti
"Kaj nam zasvojenost lahko pove o osebi z zasvojenostjo in družbi kot celoti?"
 Osnovna pozornost je na širšem razumevanju odnosa med posameznikom in družbo

Amir Crnojevič (Zavod za oskrbo na domu Ljubljana) - Vloga zagovorništva v socialnem delu

Ljudje, ki imajo moč so slišani, njihove želje in potrebe so vzete resno. Veliko ljudi je nemočnih zaradi življenjskih okoliščin, v katerih živijo. Ker niso slišani, ne morejo izpolnjevati svojih osnovnih življenjskih potreb in pravic. Zato je pomembno zagovorništvo takih oseb saj omogoča uravnoteženje moči ustanove in njenih uporabnikov ter posreduje pri nesoglasjih med njimi.

Predavatelj opiše, da obstaja več oblik zagovorništva: profesionalno in laično, kolektivno in samozagovorništvo. Zagovornik je oseba, ki je na strani uporabnika, se zavzema za spoštovanje njegovih pravic. O zagovorništvu pišejo različni avtorji, ki poudarjajo, da je zagovorništvo govoriti namesto drugega, da bo njegov glas slišan.

Crnojević, Amir. Vloga zagovornišva v socialnem delu - PowerPoint

Zaključek

- Primer iz prakse...
- Zagovorništvo je tudi in predvsem strokovna drža, ki upošteva perspektivo možnosti in si prizadeva za krepitev moči in krepitev družbenega položaja posameznika.
- Zagovorništvo je tako ključni element pri doseganju socialne pravičnosti. Je način dela, ki zagotavlja, da je vsakdo pomemben in da se sliši prav vsak glas – še posebej tistih ljudi, ki jim grozi socialna izključenost in ljudi, ki imajo težave pri izražanju svojih stališč.
- V socialnem delu ima zagovorništvo izjemno pomembno vlogo, zato bi morale socialne delavke in delavci več časa posvetiti zagovorništvu, saj je vse več ljudi, ki se v življenju zaradi različnih dejavnikov ne znajdejo, jim je odvzet vpogled, dostojanstvo, samozavest in potrebujejo našo strokovno pomoč in podporo.

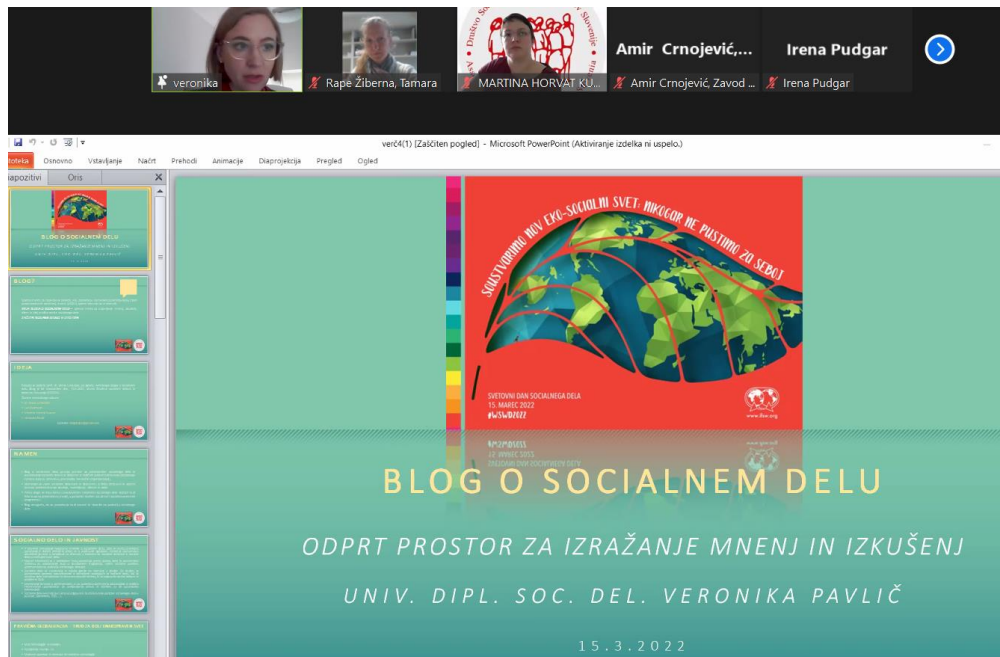
Temeljna naloga zagovornika je opolnomočenje posameznika, kar pomeni, da nastopa v vlogi subjekta v polnem pomenu besede, z vsemi pravicami.

Crnojević, Amir. Vloga zagovornišva v socialnem delu - PowerPoint

Nič ni bolj neenakega kot je enaka obravnava neenakih. - Aristotel

Drsnice prispevka so vam na voljo.

Veronika Pavlič (Nadzorni odbor DSDDS) - Blog o socialnem delu - odprt prostor za izražanje mnenj in izkušenj

Predavateljica je predstavila novonastali Blogu o socialnem delu (ki je nastal po vzoru zelo aktivnega iz Nemčije). Blog ponuja prostor za predstavitev socialnega dela, povezovanje socialnih delavk in delavcev z različnih področij, preko njega pa se lahko seznani tudi širša javnost o vsebinah socialnega dela. Prav tako omogoča predstavitev novosti in dosežkov na področju socialnega dela. Slednje se zdi DSDDS še posebej pomembno saj v slovenskem prostoru prevladuje negativno mnenje o socialnem delu in se izpostavlja predvsem to, kar po mnenju medijev ali javnosti socialni delavci niso naredili (prav), najpogosteje vezano na odvzeme otrok. Z blogom o socialnem delu želijo v DSDDS v javnost spraviti tudi druge, predvsem pozitivne in opogumljajoče zgodbe vezane na socialno delo.

ver(411) [Zašiten pogled] - Microsoft PowerPoint (Aktiviranje izdelka ni uspelo.)

NAMEN

- Blog o socialnem delu ponuja prostor za predstavitev socialnega dela in povezovanje socialnih delavk in delavcev iz različnih področij delovanja (socialnega varstva, šolstva, zdravstva, pravosodja, nevladnih organizacij ipd.).
- Namenjen je vsem socialnim delavkam in delavcem, ki želijo strokovni in splošni javnosti predstaviti svoje izkušnje, razmišljanja, dileme in ideje.
- Preko bloga se tako lahko s kakovostnimi vsebinami socialnega dela seznani tudi širša skupina prebivalstva (mediji, uporabniki storitev [soc.dela](#) in socialnovarstvenih programov).
- Blog omogoča, da se predstavijo tudi novosti in dosežki na področju socialnega dela.

Drsnice prispevka so vam na voljo.

Ob koncu srečanja je as. dr. Tamara Rape Žiberna povzela ključne ugotovitve govorcev na srečanju ter prisotne spomnila na besede častne članice DSDDS, zaslužne profesorice dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič, da imamo v socialnem delu znanje in orodja, da smo spoštljivi in odgovorni zavezniki ljudem in lahko tukaj in zdaj svet spreminjamo na bolje. Prisotne je povabila tudi k praznovanju mednarodnega dneva socialnega dela ter k udeležbi na skupščini DSDDS, ki je sledila v nadaljevanju dneva.

Pripravili Teja Derin, študentka 3. letnika FSD na modulu Socialno delo v delovnem okolju in Tamara Rape Žiberna

